

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

HOTELIER ET RESTAURATEUR DE HONGRIE • UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK, A MAGYAR SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Organe et propriété du Syndicat
des Hoteliers et Restaurateurs
de Budapest.

SZERKESZTIK: — REDIGÉ PAR
KUTASSY LAJOS felelős szerkesztő,
BALLAI KÁROLY főmunkatárs.

Organ und Verlag der
Budapester Hoteliers- und
Gastwirtegenossenschaft.

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION): BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF TÉR 5. • TELEFON: AUTOMATA 811–52.

A Magyar Szállodások és Vendéglősök Otthona Pécelen (Pestmegye)

Heim der ungarischen Hoteliers und Gastwirte in Pécel (Kom. Pest).
Errichtet aus den Gaben und Sammlungen der ungarischen Hoteliers und Gastwirte.

Home des Hôtelières et des Restaurateurs Hongrois
Fondée des dotations et des quêtes des Hôtelières et des Restaurateurs Hongrois.

Kartársak!

Nemes, emberbaráti célt szolgáló Otthonunkat fogadjátok szívetekbe és gondoskodjatok fönntartásáról!

A mi naptárunk.

1928 október 17 Szerda	Este 7 órakor „Jóbarátok“ vacsorája Kass Jánosnál (IX., Soroksári út 40).	27 Szombat	
18 Csütörtök		28 vasárnap	
19 Péntek	Délelőtt 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékét ápoló asztaltársaság összejövetele Putnoki Istvánnál (VIII., József uca 26).	29 Hétfő	
20 Szombat	Délelőtt 10 órakor békéltető bizottság ülése az ipartestületben.	30 Kedd	Délelőtt 11 órakor a segédvizsgáló bizottság ülése az ipartestületben.
21 Vasárnap		31 Szerda	Este 7 órakor „Jóbarátok“ vacsorája Cserna Zsigmondnál (IX., Tűzoltó uca 67).
22 Hétfő		1 Csütörtök	
23 Kedd	Este 8 órakor a „Vendéglős Ifjak“ baráti társaságának összejövetele özv. Jajezay Istvánnál, (VIII., Kerepesi út 1.)	2 Péntek	D. e. 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékét ápoló asztaltársaság összejövetele. Rettinger Mártónál (I., Horthy Miklós út 14.)
24 Szerda	D. e. 10 órakor a Magyar Szállodások, Vendéglősök és Koresmárosok Országos Szövetségének rendes évi közgyűlése, a régi képviselőház nagytermében (VIII., Főherceg Sándor uca 8.) A „Jóbarátok vacsorája ezen a napon elmarad.	3 Szombat	
25 Csütörtök		4 Vasárnap	
26 Péntek	Este 8 órakor vendéglősök vacsorája Potzmann Mátyásnál (VIII., Üllői út 6).	5 Hétfő	Délelőtt 10 órakor Békéltető Bizottság ülése az ipartestületben.
		6 Kedd	Az előjáróság ülése d. u. 4 órakor az ipartestület helyiségében. Az adóközösség tagjainak havi adóátlátnyuk befizetésének utolsó ideje.
		7 Szerda	Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája Nagy Jánosnál (VII., Dembinszki-u. 7.)

A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete
V., Ferenc József tér 5. Telefon: Aut. 811—52.

Hivatalos órák köznapokon: 9—2-ig.

Ipartestületünk jogtanácsosa: dr. Molnár Sz. Dezső.

IV., Városháza-u. 10. Telefon: Aut. 892—55.

A bpesti vendéglősök adóközösségének és a Nyugdíjintézetnek hivatalos helyisége: az ipartestület irodájában. Hivatalos órák: 10—12 óráig.

Az ipartestület irodájában kapható szakkönyvek:

Ballai Károly: A magyar koresmák és fogadók a XIII—XVIII. században. Ára 5.— P.

Dittmayer Andor: Gasterea. Ára 3.20 P.

Gonda Béla: A terítés művészete. Ára 4.— P.

Gundel Károly—Reichard György: A vendéglői fel-
szolgálás kézikönyve. 6.40 P.

Marencsich Ottó: Szakszótár. Ára 3.20 P.

— Vezérfonal a szálloda- és vendéglőüzem megszervezéséhez és vezetéséhez. Ára 5.— P.

Palkovics Ede—Dittmayer Andor: A szakácsművészet kézikönyve. Ára 5.— P.

PETAR KOSTIC-féle valódi karlócai ürmös ismét kapható!

100 literen felüli hordóvételnél pr. lit. P **3.84**

100 literen aluli hordóvételnél (legálább 50 liter) pr. lit. P **3.92**

50 literen alul demijohnban pr. lit. P **4.—**

(Ezen árakban a hordó, illetve demijohn ára nincs benne)

1 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **4.30**

1/2 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **2.40**

(Kötelezettségnélküli áraink fényüzési adóval együtt értendők.)

Vezérképviselőt és lerakat:

VENDÉGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R. T.

Budapest, IV., Várház körút 8. Telefon: Aut. 833-80 (üzlet és raktár) aut. 845-15, aut. 845-16.

Közleményeinket csak a forrás megnevezésével lehet átvenni.

MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

Országos Szövetségünk nagygyűlése.

Az Országos Szövetségünk folyó évi október 23—25. napjain tartandó közgyűlésére szépen jelentkeznek az ország minden részéről résztvevők. Az előjelekből ítélve, a közgyűlés hatalmas demonstráció lesz a magyar szállodás- és vendéglős érdekek mellett. Tárgysorozata felöleli mindazon problémákat, amelyeknek helyes megoldása iparunk helyzetén javítana. Közgyűlésünk társadalmi részével, különösen a péceli *Otthon* megtekintésével, hisszük, hogy maradandó élményt szerzünk vendégeinknek.

Minél többen jöjjetek, t. kartársaink, Országos Szövetségünk nagygyűlésére!

Aki jelentkezését és a részvételi díjat még nem küldte meg, lapunk kézhezvétele után ezt azonnal tegye, hogy az iroda a szükséges igazolványokat időben megküldhesse. *Az elnökség.*

*

A nagygyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az évi jelentés.
3. A pénztáros jelentése.
4. Az 1929. évi költségvetés előterjesztése.
5. A számvizsgáló bizottság jelentése.
6. A felmentvény megadása.
7. Előterjesztés a fogyasztási adók, elsősorban a borfogyasztási adó eltörlésére.
Előadó: *Dr. Molnár Sz. Dezső*, jogtanácsos.
8. Az italmérési illeték eltörlése.
Előadó: *Ballai Károly*.
9. Nyugdíjgyesületünk és a kötelező aggkori biztosítás. Előadó: *Bolgár Menyhért*, a nyugdíjintézet titkára.
10. Az alapszabályok módosítása.
Előadó: *Dr. Molnár Sz. Dezső*, jogtanácsos.
11. A Dunántúli Vendéglős Szövetség javaslatai a vidéki szakmai élet védelmére. Előadó: *Szöllőssy Ferenc*, a Dunántúli Vendéglős Szövetség főtitkára.
12. Az étkezéssel kapcsolatos fényüzési és forgalmi adó eltörlése. Előadó: *Németh Aladár*.
13. Szállodai ügyek.
Előadó: *Dr. Stein Sándor*.
14. Fűszeresek, cukrászok, kifőzők illetéktelen vendéglői iparüzésének megszüntetése.
Előadó: *Patat Lajos*.
15. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.
16. Indítványok.

A nagygyűlés programja:

1928 október 23-án este 8 órakor *ismerkedési estély a Britannia-szálloda éttermében* (VI., Teréz-körút 39.).
Étkezés à la carte.

1928 október 24-én délelőtt 10 órakor *nagygyűlés a régi képviselőház nagytermében* (VIII., Főherceg Sándor-uca 8. szám).

Délután 2 órakor *díszebéd a Gellért-szálloda éttermében* (I., Gellért-tér 1.).

Este 3/8 órakor díszelőadás a Nemzeti Színház Kamaraszínházában (VI., Paulay Ede-u.). Színre kerül *Zilahy Lajos* kitűnő szindarabja, *Süt a nap*.

1928 október hó 25-én reggel 9 óra 15 perckor indulás a keleti pályaudvarról *Pécelre*, ahol megtekintik a közgyűlés résztvevői a Szállodások és Vendéglősök Otthonát. Találkozás a keleti pályaudvar indulási oldalánál. Az otthon megtekintése után reggeli Pécelen.

Délután 1/4 órakor a budafoki Magyar Agrár- és Járadékbank borpincéjének (Budafok, Petőfi-út 24. szám) megtekintése. Találkozás a HÉV Gellért-téri villamos megállójánál.

Országos nagygyűlésünk.

Irta: **Keszey Vince.**

a Magyar Szállodások, Vendéglősök és Kocsmárosok Országos Szövetségének elnöke.

Köszöntöm a magyar szállodás és vendéglős kartársaimat, Országos Szövetségünk tagjait, akik ez évi nagygyűlésünkre igyekeznek!

Meleg kartársi szeretettel üdvözlöm mindazokat, akik tudásukkal és tapasztalataikkal szállnak harcba iparunk jövőjéért, kik előadásaikkal és felszólalásaikkal egyengetik bajaink orvoslását!

Országos Szövetségünk működéséről szóló jelentésünket már bizonyára elolvasták kartársaim, amelyből megállapíthatták, hogy mindazt, ami módunkban volt, megtettük. Jól tudom, hogy iparunk fölsegítésére elégtelen volt az, amit tettünk, azonban nem szabad elfelejteni az ország legyengült gazdasági állapotát, mely végső okon minden érezhető bajnak az alapja, amin sem mi, sem más ipari organizáció nem tud segíteni. Ez az oka annak is, hogy tárgysorozatunkon ismerős témákat találnak kartársaim, mert a rossz gazdasági helyzet alig kivédhető kártevéseit elsősorban az adóterhek, másodsorban a jogosulatlan iparüzés fokozzák, amelyek ellen mindaddig küzdenünk kell, míg eredményt nem érünk el.

Az azonban mintha derengene, mintha jobb belátás kerekedne felül. Mintha indokolt lenne az a reményünk, hogy a kormányt rövid időn belül rábirhatjuk az állandó adópanasz orvoslására. Ezen ébredező reményünk oka, hogy a polgárság adó-

panaszait a kormány előtt nem kisebb férfiú, mint Ripka Ferenc dr., Budapest székesfőváros főpolgármestere tette magáévá, tolmácsolta és memorandumba foglalva, rögzítette még a kormány előtt.

Ripka Ferenc e memorandumában többek között szintén kívánja:

a fényüzési adó eltörlését, vagy olyan értelmű revízióját, hogy megszűnjenek azok a súlyos zaklatások, amelyek türhetetlenné teszik ezt az adónemet,

a forgalmi adórendszer megváltoztatását és az egyfázisú forgalmiadó behozatalát.

Ugyanezen óhajoknak fog kifejezést adni országos nagygyűlésünk is és azzal a reménnyel fogjuk ezt tenni, hogy végre a kormányt sikerül meggyőznünk arról, hogy ezen adónemek mennyire antiszociálisak főképen az étkezéssel kapcsolatosan.

Iparunk sötétbe borult egén végre egy gyöngé fény! Bizunk abban a váratlan támogatásban, a mely a túladóztatás ellen való harcunkban Budapest kiváló főpolgármestere részéről ért minket. Amint sikerült Ripka Ferencnek a lakásbér ügyében értékes eredményt elérni, úgy bizonyára sikerülni fog neki a kormányt arról is meggyőzni, hogy a mai adónyomást már nem bírja ki a hazai iparosság s az utolsó órában e téren is fog történni javunkra valami.

A nehéz gondoktól elsötétített egünkön fölcsillant egy más sugár is: ez évben szívünk régi óhaját, vágyát, a magyar Szállodások és Vendéglősök Otthonát megvalósíthattuk. Nehéz időben történt ez, de éppen a nehéz idők készítettek bennünket cselekvésre. Nagyon sok érdemes öreg kartársunk és munkatársunk, akik a háborút követő válságos gazdasági helyzet hajótöröttjei, a kétségbeesés örvényében sinylődnek s segélyért, támogatásért nyújtják felénk munkából kivénhedt kezeiket. Szívünkbe markolt e jelenség s nem várhatunk jobb időkre. Cselekedni kellett s kartársaink megértésében bizva, mertünk is cselekedni. Az Otthon kész, csak be kell népesíteni. Mielőtt ezt tenők, a főtartásához szükséges alapot kell összehoznunk. Amint jelentésünkben számszerűen is beszámoltunk, tiszteletreméltó kartársaink támogatása, csak az nem általános. Súlyt helyezünk arra, hogy az Otthon ne egyesek, ne kevesek, hanem mindnyájunk alkotása legyen.

Ez évi nagygyűlésünket az Otthon jelszava alatt tartjuk meg s tartjuk erkölcsi kötelességünknek azt, hogy a főtartásához szükséges alapot a legrövidebb idő alatt hozzuk össze. Erre nemcsak emberbaráti érzéseink késztessek, hanem iparunk megbecsülése és szeretete is ösztönözzön bennünket.

Hón óhajtom tárgyalásaink eredményét, sikerét s bizom abban, hogy Otthonunk megzemlélése megindítja kartársaimat és egy emberöltő vágyát, munkáját, áldozatát támogatásukkal messze jövőre biztosítani fogják.

Mégis mozog a magyar föld!?

(i.) Az idegenforgalmi hivatalos szervezetek IV. nemzetközi kongresszusa tárgyalásainak a tengelye a kölcsönös és együttes propaganda, a helyesen informáló idegenforgalmi statisztika, az olcsó és kényelmes utazás biztosítása mellett a sze-

mélyforgalom akadályai teljes leszerelésének megbeszélése volt. Legnevezetesebb határozata, amelyet egyhangúan hoztak: a vízumkényszer teljes megszüntetésének kívánata.

Bár a hozott határozatok végrehajtására egyik szervezetnek, a kongresszusnak sincsen módja, mindamellét mind e kongresszus, mind a hozott határozatok, amelyek a legteljesebb egyetértésben hozottak, kimagasló jelentőségűek, mert azokat remélhetőleg az idegenforgalmi szervezetek respektálni fogják s jövődő működésüket azok szerint iparkodnak ezekben a kérdésekben is kifejteni.

A barátságos szellemben közösen hozott határozatoknak kétségtelenül nagy erkölcsi hatása lesz.

A mi felfogásunk szerint legelső feladat a személyforgalmat európaszerte szabaddá tenni. A kongresszus az idegenforgalom összes feladataival foglalkozott és igen behatóan foglalkoztak velök, de hogy a homloktérbe a vízumkérdést tették, azzal szintén ezt nyilvánították: az összes idegenforgalmi problémák kielégítő megoldása a vízumkényszer általános megszüntetése után fog sikerülni. A nemzetközi utasforgalmat ugyanis a vízumkényszer bilinesként szorítja, ha bilinesét leveti, az idegenforgalom örvendetes módon fog kibontakozni tudni.

Magyarországon az első szervezett támadást a vízum ellen a Szállodások Nemzetközi Egyesülete magyar csoportja nevében tettük, mikor 1927. év április havában a vízumkényszer mellett felhozott érveket közigazgatási, közgazdasági, állampénzügyi és nemzeti szempontból megcáfoló memorandummal kerestük föl mind a kormányt, mind a törvényhozás két házának valamennyi tagját. Bár ezen akciónkat rokonszenvesen fogadták, a közvélemény és a sajtó jól támogatta s dacára felelős helyekről írásban adott pártoló nyilatkozatoknak, eredménytelen volt, sőt válaszra, nyilatkozatra sem érdemesítették a sürgető közvéleményt.

A vízum eltörlését célzó munkásságunkat folytattuk azon indítványunkban, amelyet Palkovics Ede, kormányfőtanácsos alelnökünk terjesztett az idegenforgalmi kongresszus elé, mely szerint a kérdés rövid jellemzése után kívántuk:

„1. Az idegenforgalmi érdekeltségek ezidei budapesti IV. nemzetközi kongresszusa mondja ki, hogy az európai népek személyes érintkezését akadályozó intézkedések a békeszemély fejlődésének akadályai.

Ezért a kongresszus felkéri a Népszövetséget, hogy a vízumkényszer megszüntetését minden kultúrállam föladatavá tegye, illetőleg ezt a kötelembe tartozó nemzetek kormányainak ajánlja.

2. Minden állam idegenforgalmi szervezetének föladatavá teszi, hogy a vízum eltörlése érdekében saját országukban hathatós propagandát indítson és a parlamenttől meg a kormánytól kérjék a szabad személyforgalmat gátló intézkedések hatálytalanítását.

3. A mozgalom állandó ébrentartására mindaddig, míg Európában vízum nélkül nem lehet utazni, a résztvevő államok képviselőiből bizottságot alakít, amelynek további feladata lenne a szük-

Minél nagyobb számban legyünk a Szövetség nagygyűlésén!

séges adatok kicserélését közvetíteni a hozzá megküldött jelentések alapján.“

Minthogy a kongresszus hivatalos szervezetek kongresszusa volt, szükségesnek láttuk, hogy a külföldi társadalmi szervek, az idegenforgalmi ipari szervezetek fölfogását megismerjük. Az a nyolc nagy külföldi társadalmi szervezet véleménye, amelyeket lapunk múlt számában közöltünk (s az azóta is beérkezettek) azt dokumentálták, hogy a vizumkényszer eltörlése oly közszükséglet, amelyet egész Európa népessége érez és kíván. A kongresszus állásfoglalása és a szóbanlevő nyilatkozatok azt is dokumentálták, hogy a vizumkényszer mellett immár csak a kormányok vannak, bár ezek között több van, akik eddigi elzárkózó állásfoglalásukat feladták. Továbbra is nagyon szükséges az egyes országok közvéleményét arra bírni, hogy az eltörlés érdekében nyomást gyakoroljon kormányára.

Körülöttünk zajlik az élet, szomszédaink közeli és távoli viszonylatokban már megszüntették a vizumkényszert. És mi nálunk?!

Egyik elterjedt napilapunk azt a hírt publikálta, hogy a magyar kormány revízió alá veszi a vizumkérdésben eddig elfoglalt állásfoglalását s lényeges könnyítésekkel szándékozik a vizumkényszert enyhíteni.

Hát mégis mozog a magyar föld!

Azonban, a kongresszus egyik népszerű tagjának, a svájci Junod-nak szavait idézzük: ha nem akarjuk örökéletűvé tenni a vizumot, nem a vizum életét meghosszabbító könnyítéseket kell szorgalmazni, hanem annak teljes megszüntetését kell kiharcolni!

Konyhakultúra Mátyás király korában.

Irta: Ballai Károly.

— Második, befejező közlemény. —

Galeotto Marzio, olasz tudós, aki Mátyás király udvarának többször volt szívesen látott vendége, Mátyás király mondásairól és cselekedeteiről könyvet írt. „Amit jelen könyvecskémben összeírtam, mondja Galeotto, nagyobb részben a saját fülemmel hallottam és a saját szememmel láttam, mert... felséges Mátyás királynak mindig a kíséretében voltam s asztalánál ültem.“*) Galeotto közvetlen előadása, főképpen az azon korbeli művelődési viszonyokról megőrzött adatai, a magyar történetírás hasznos forrásává tették Galeotto e kis munkáját. Az ő előadásából oly adatokat ismerünk meg, amelyeknek emlékei másképpen nem maradtak fönt s képzett, sokoldalú elméjével különösen az olyan vonásokat emelte ki s jegyezte föl, amelyek másutt nem dívtak.

A Hyppolit-codex és Galeotto Marzio könyve alapján mélyebben tekinthetünk a XV. század konyhakultúrájába, mint akármelyik más régebbi korszakéba.

Igy Galeotto leírja, hogy Magyarországon négy szögletű asztalnál szokás étkezni,

*) Ez és a szövegben előforduló Galeotto idézet Császár Mihály fordítása.

„amely szokás még a régi rómaiaktól származik“. Asztalterítőről nem emlékszik meg, bár a szalvétának a Hyppolit-codexben némi nyoma van. De annál inkább rakva volt az asztal nehéz ezüst, dúsan aranyozott kanalakkal, késekkel, serlegekkel és díszekkel, úgyhogy ünnepélyes alkalmakkor nagy vagyont jelentő ezüstartól roskadoztak az asztalok. Pl. Mátyás király lakodalmán, mikor Beatrixet 1476-ban feleségül vette, a budai lakomán 560 ezüst serleget, 980 ezüst evőedényt használtak és az a két dísz, amelyek a pohárszék két oldalán voltak, (egy-egy egyszarvú állat), amelyeknek igen hatalmas szarvai voltak és a pohárszék előtt álló embermagasságú ezüst kupa mai értékben kb. másfélmillió pengőt ért.

Hyppolit érsek udvara sem volt szegényes ezüsteneműekben. Tekintélyes értékű asztali ezüstkészletet is küldtek vele Olaszországból és az 1487—89. években ilyenekre mintegy 6 millió pengőt költöttek. Sajnos, ezen értékek részletes jegyzéke nem maradt fönt.

Az ezüsteneműek a Hyppolit-codex megnevezései szerint modenai, nápolyi, firenzei, raguzai és „erdélyi“ stílusban készültek. Az erdélyi ötvösmunkák, pontosabban a szebeni Tamás mester serlegei sima alakúak voltak, míg az olasz stílusban készültek vagy ezüst alapon aranyozott vagy aranyozott alapon ezüst domborművektől voltak ékesek. Az ezenkori magyar ötvösművek becses alkotások lehetnek, mert magas árt fizettek értök. Akárhányszor a feldolgozott ezüstrrel egyenlő értékkel fizették meg azokat.

Azok a serlegek, amelyek az asztalt díszítették, zománcos alakokat ábrázoló híres ötvösmunkák voltak, ezek egyikének-másikának a súlya nem kevesebb, mint egy kilogram, másfél kilogram, irtartalmuk pedig a mai ivópoharak többszöröse volt. Az italtartó nagyobb edényeknek, a kantáknak, a kupáknak a pohárszéken volt a helyük, amiket a pohárnokok hordtak az asztal körül s belőlük töltötték a serlegbe. Ez nem volt olyan könnyű szolgálat, mint mai napság, mert ezek az edények megütötték, sőt meghaladták az 5 kilogrammot is.

Míg a köznép kezén cserépedények voltak, a középnemesek cinedényekből ettek-ittak, addig merő ezüst, sokszor dúsan aranyozott asztali készletek voltak a XV. század végén és a XVI. század elején főuraink asztalain. A Hyppolit-codexben arra is vannak adatok, hogy a csemegék, sütemények és gyümölcsök, sőt volt rá eset, hogy a sülték is megaranyozva táltattak föl. (Ugyanezt Olaszországban is megcsinálták.)

A majolika edények ismertek voltak Mátyás király udvarában, sőt Beatrix királyné a faenzai majolikaedényeket, az ezüstenél is többre becsülte, azonban ezek használata abban az időkből nem tudott elterjedni. Ugyanigy az üvegpoharak is. Ezek használata sem volt általános, az üvegpoharak még igen becsesek voltak! Hyppolit érseknek esztergomi számadásai szerint 7 kupaalakú üvegpohár volt birtokában, azonban ezekből négyet az érsek kincstárában őriztek. Budai palotájában pedig csak egy üvegpohár volt tulajdonában.

Ugyancsak ismert volt már a villa is, amely-

nek első magyarországi irott emlékét Nagy Lajos király korából való regiszterből ismerjük. Galeotto szerint „a hús evésénél (Mátyás király környezetében) nem használnak villát, amint az most már Itáliának a Pó folyón alul eső részeiben mindennapos szokás“.

*

Galeotto leírja a királyi asztalnál tapasztalt módját az étkezésnek s e leírásában rávilágít az akkori ételekre és a főzés módjaira is.

Amint már említettük, a XV. században négy-szegletű asztalnál étkeztek s nem úgy, amint az már akkor az olaszoknál szokás volt, mindenki külön-külön, hanem valamennyien egy közös tálból ettek és a falatok kiszedésénél nem használtak villát. Mindenki egy szelet kenyeret tart a kezében, mely nyilván a szalvétát is helyettesíti s arra veszi ki a közös tálból a kedvére való falatot, amit ezután az ujjaival visz a szájához. Eledeleik főképpen húsételekből álltak, különösen halak, vadak nélkül nem volt étkezés. A vadnak nagy szerepét az étkezésben és elterjedt voltát az 1547. évből föntmaradt legrégebbi hat étlap is igazolja, amelyekről csak egyszer hiányzik a vad. Az étkezést, amint ezt a legrégebbi étlapok igazolják, rendszerint a sülttel kezdték s a levest csak az étkezés közepén fogyasztották, vagy el is maradt, hiszen a husok, mint Galeotto is megírja, mind mártásos módon készültek s lében tálaltattak föl. Tekintettel az erős fűszerezésre, a mai gulyáshoz, halászléhez hasonlíthatnak az akkori húsételek. „A mártások az ételek minősége szerint változott. A libát, kacsát, kappant, fácánt, foglyot, seregélyt, ami itt (t. i. Magyarországon) mind nagy számban található, továbbá a marha, bérány, gödölye, sertés és vaddisznóhúst mind más és más megfelelő lében részben kirántják, részben becsinálják...“

„A sáfrányt, szegfűszeget, fahajat, borst, gyömbért és más fűszert igen nagy mértékben használják. Mivel a magyarok erősebbek és hevesebb vérűek, mint az olaszok, nem látszik természetellenesnek, hogy fűszereket használnak, mert... a hevítőszeret a heveseknek való és az ember mindig a megfelelő táplálékból meríti erejét. Már pedig mindenki tudja, hogy a fűszerrel készített ételek rendszeren jobban hevítenek...“

„A lakoma királyi fényűzéssel folyt, mert a magyarok ételnek-italnak túlságosan bővében vannak, a boruk is sokféle; a magyaroknak az a szokásuk, mint a történelem szerint, Galienus római császárnak, hogy fényesebb lakomák alkalmával többféle bort szoktak feladni...“

Az ételeknek és italoknak e bősége dacára, pénteken oly szigorú böjtöt tartottak eleink, akár csak nagyhéten. Pénteken nemcsak húst, hanem sajtot, tejet, tojást sem ettek. Azonban megjegyezte Galeotto, azért „valaki azt ne gondolja, hogy Magyarországon a böjt valami szörnyű nehéz dolog volna!“

A magyar böjtök szigorúságát mutatja Szent László király törvényeinek azon rendelkezése, melylyel meghagyta, hogy az olaszok akik a negyven-napi nagyböjtben is hetenként kétszer húst ettek, húshagyó után szintén hagyják abba a húsevést, mert ha a jobb magyar szokáshoz nem akarnak al-

kalmazkodni, távozzanak az országból, de azt a pénzt, amit itt kereskedéssel szereztek, hagyják itt.

Hal bőven van. „Magyarország vizeiben sohasem vetnek hálót hiába.“ A kiválóbb halak közé tartozott az ú. n. menyhal, amelyet Galeotto magyar angolnáknak nevez; nem nagyon nagy, mert 3—4 fontnál (1½—2 kgr.) ritkán nyom többet, fehér húsu s az íze nagyon kellemes. Ezenkívül kitűnőnek tartja azt a nagytermetű halat, amelynek nevének hosszasan etimológizál: a csukát. Ez a hal, írja, Magyarországon kemény és fehérhúsú s oly nagy, hogy legtöbbször eléri az emberi nagyságot. Ezt a halat egészséges húzáért a halak között a legtöbbször becsülik, mégis a mája a legkitűnőbb része: „a csukamáját, amely itt (Magyarországon) nagy szokott lenni, királyi ételek közé szokás számítani“.

A Hyppolit-codex szerint fogyasztottak tengeri halat is (Rayne) és különösen kedvelt volt a ferrarai angolna. Ismerték és készítették a kaviárt is.

A tésztaneműek közül kiválik a korpakovással élesztett kenyér fogyasztása, amelyet a Hyppolit-codex magyar kenyér (pane on-garesca) néven említ. Ezt az olasz kenyérnél és a zsemlyénél maga Hyppolit-érsek is jobban kedvelte.

A cukorsüteményeket abban az időben még nem cukrász készítette, minthogy ezek készítése még nem volt önálló iparág. Ezekkel és sok más egyébvel a specialisták foglalkoztak. Mesterei az olaszok voltak. Hyppolit érsek esztergomi udvari speceriarusa a nápolyi Palamidés. Műhelyében az első közleményünkben részletesen ismertetett fűszeres italok, továbbá illatszerek, rebarbara és mannaféle keverékek, cukrosütemények, bonbonok, különösen a dragée-hez hasonló cukorkák (egy névleg is megemléstetik e körből: cukros ánís) készültek; ugyanitt flastromok és gyógyszerek, sőt rühkenőcs (unguento da rogn) is készült.

A magyarországi gyümölcsök közül a Hyppolit-codex megemlíti a dinnyét, almát, körtét, diót, a szilvát, amelyet azonban csak aszalva és lekvárnak főzve fogyasztottak. A külföldiek közül a gránátalma, narancs, citrom, oliva, maróni gesztenye és aszaltfüge az, amelyek az érsek asztalára kerültek.

A gyümölcstermelésre mind Mátyás király, mind az érsek udvartartása nagy gondot fordított: egynéhány nemes gyümölcs magvait Hyppolit szülei küldték Mátyás királynak és különösen nemesebb fajú dinnyetermelése lendült föl. Mátyás király udvarában a ranettfajú kormos, bőralmák ismertek voltak, sőt azok a király kedvelt gyümölcsei voltak, amint ezt a tényt egy hátramaradt levél megőrizte.

Az étkezésnek előbb ismertetett módja, természetesen bepiszkítja a kezeket, sőt a ruházatot is. „Bámulatomra, a saját szememmel láttam, hogy a (Mátyás) király akár beszélt, akár az énekre vagy társalgásra hallgatott a legnagyobb figyelemmel, mégis tovább evett s még sem szennyezte el magát sohasem. Ez bizony bámulatos valami, mert hisz mások a legnagyobb figyelem és vigyázat mellett sem birják sem kezüket, sem ruhájukat

tisztán megőrizni. Ez tehát a királynak veleszületett tisztasága, ami az ország példájával és szokásával ellentétben nagy dicsőségére válik.

Az étkezés végeztével illatos vizekkel, Hippolit érsek udvarában rózsavízzel telt kancsókban és medencékben öblítették le kezeiket.

A Lex Vass III. az iparosok kötelező nyugdíjbiztosítása.

Irta: **Bolgár Menyhért**, nyugdíjintézeti titkár.

Az iparosok kötelező aggkori és rokkantbiztosítási törvényjavaslatának előkészítő munkálatai a népjóléti minisztériumban már folyamatban vannak és bizonyos, hogy a javaslat a jövő év első felében törvényerőre is fog emelkedni.

Mielőtt azonban ez megtörténnék, nehogy az érdekeltek bevégzett tények elé állíttassanak, feltétlenül szükséges, hogy a népjóléti miniszter úr előzetesen kérje ki az ipartestületek, a kereskedelmi és iparkamarák véleményét, valamint az érdekképviselőknek kívánságait és óhajait figyelembe is vegye. Szükséges ez azért, mivel a Lex Vass III.-nak lényegesen különböznie kell az alkalmazottak kötelező nyugdíjbiztosításáról, a Lex Vass II.-től, mely az ipari alkalmazottak szempontjából sem valami szerencsés alkotásnak nevezhető, mivel az ipar hatalmas megterhelése dacára jóformán semmit sem nyújt a biztosított alkalmazottnak. Állítom ezt azért, mivel a Lex Vass II. szerint az aggkori segély folyósítása csak a 65-ik életév betöltése után kezdődik, amely kort a szakmabeli alkalmazottak közül — több mint ötven éven át tartó nehéz munka után — már alig 1—2% éri el, amennyiben pedig a biztosított alkalmazott hamarabb halna el, úgy vagyontalan özvegye koldulni mehet, mivel özvegyi segélyben — ha csak teljesen nem munkaképtelen — 65-ik életévének betöltése után részesülhet.

A készülő Lex Vass III.-at nem lehet a Lex Vass II. mintájára szabni, mivel az előbbi terheit az iparosok egyedül fogják viselni, míg az utóbbi terheit a jelentéktelen állami hozzájárulás mellett a munkáltatók és az alkalmazottak paritásos alapon együtt viselik. Ha tehát az iparosok az aggkori biztosítás terheit egyedül kénytelenek vállalni, úgy feltétlen joguk van ahhoz, hogy a biztosítandó nyugdíj összegét maguk határozhassák meg, mert elképzelni is furesa lenne, ha önálló iparost egy, a jövedelmével arányban nem álló biztosítás járulékaiknak fizetésére köteleznék.

Az ilyen oktroj-jellegű biztosítás az egyéni szabadság súlyos megsértését jelentené és nem is lenne semmi értelme, mivel a biztosítás után fizetendő járulékokat csak ideig-óráig tudná a biztosított fizetni.

A biztosításnál, továbbá, bizonyos korhatárt is figyelembe kell venni. A nyugdíjbiztosításnál szükséges 10 éves várakozási időre való tekintettel, leghelyesebb lenne a korhatárt 55 évben megállapítani, még pedig azért, mivel az aggkori segélyre való igény a 65-ik életév betöltésekor nyílik meg és így az 55-ik évtől 65 éves korig még letelik a 10 éves várakozási idő. Semmi értelme sem lenne azonban 60 éven felülieket biztosításra köte-

lezni, mivel ezek legalább is 10 éves tagság után, tehát oly magas korban, lennének csak nyugdíj jogosultak, amely kort már csak kevesen érnek el. Ezek tehát befizetéseikért jóformán semmit sem kapnának vissza.

Az özvegyi ellátás tekintetében sem szabad semmiesetre sem a Lex Vass III.-nak az e tekintetben antiszociálisnak mondható Lex Vass II. nyomdokain haladni. Ha a biztosított iparos a biztosítás megkötésétől számított 10 éven belül elhal, a befizetett tagsági díjak hátrahagyott hozzátartozóinak feltétlenül visszatérítendőek. A halál a legnagyobb vis major, mely a biztosítottat akaratán kívül megakadályozza abban, hogy fizetési kötelezettségeit az előírt 10 évig teljesíthesse. Erről az elhalt biztosított — az öngyilkosság esetét kivéve — valóban nem tehet, miért is a legnagyobb igazságtalanság és méltánytalanság lenne, ha ilyen esetben a hátrahagyott hozzátartozók még a befizetett járulékokat sem kapnák vissza. Ha pedig a biztosított 10 éves tagság után halálozik el, korra és egészségi állapotára való tekintet nélkül fizetendő az özvegyi segély, ha a nő férjével állandóan együtt élt és a házasságkötés a férj halálát legalább egy évvel megelőzte.

Van még a Lex Vass II.-nek egy nagyon antiszociális rendelkezése is, a 70. §., mely úgy intézkedik: amennyiben a biztosított halálát öngyilkosság idézte elő, az elhalt után özvegyi nyugdíjat megállapítani nem szabad. Ezt a szakaszt a Lex Vass III.-nál feltétlenül mellőzendőnek tartom, mert ezzel csak büntetnék a kenyérkeresőjétől megfosztott amugyis szerencsétlen özvegyet, kinek tudomását vagy éppen hozzájárulását nem lehet feltételezni férje öngyilkossági terveire. Furesa „szociális“ gondolkozásra vall, ha ilyen helyzetben támogatás helyett az özvegyet és az árvákat akarják büntetni a családfelelőssége miatt. Azt sem hiszem, hogy ez valakit az öngyilkosságtól visszariasztana, mert, aki öngyilkosságra készül, az már amugy is mindennel leszámolt.

Végül fontos érdeke az iparosoknak, hogy a kötelező nyugdíjbiztosítást állami ellenőrzés mellett ugyan, de ipartestületenkint, saját független, autonómiával rendelkező intézményük adminisztrálja, nem pedig egy ujonnan felállítandó állami intézet, mely ismét alkalmat nyújtana arra, hogy protekciós egyének az iparosok befizetéseiből kevés munkával járó, jól dotált állásokban helyezkedjenek el.

A Magyar Szállodások és Vendéglősök Országos Szövetségének e hó folyamán Budapesten megtartandó kongresszusának szintén foglalkoznia kell e nagyfontosságú szociális kérdéssel és nem lehet kétséges, hogy a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete előljáróságának már a múlt hóban meghozott határozatához képest a kongresszus is amellet fog állást foglalni, hogy a kötelező nyugdíjbiztosítást, állami ellenőrzés mellett ugyan, de saját intézete, a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete kebelében működő és reorganizált „Szállodások, Vendéglősök stb. Országos Nyugdíjegyeselete“ lássa el továbbra is, mivel csak ily módon lehetséges az adminisztrációs költségek tekintetében lényeges megtakarítást elérni és ezen intézmény vezetésére, irányítására és ellenőrzésére kellő befolyást gyakorolni.

Badacsony.

Irta: Malosik Ferenc.

Csonkamagyarországnak Tokajhegyalja után jelenleg legelső bortermelő helye, de talán nem túlzok, ha azt állítom, hogy egyúttal legerősebb konkurrens is a Badacsony.

Tokajhegyalja északkeleti fekvésénél fogva, abban a szerencsétlen helyzetben van, hogy csak nagyon kedvező időjárás mellett tud elsőrendű borokat produkálni, néha tíz év is eltelik, amíg abban a szerencsés helyzetbe jut, hogy olyan érés adódik, amely asszúképződést idéz elő.

Badacsony, déli fekvésénél fogva, szerencsésebb helyzetben van, éghajlata enyhe, fagykárak nem érik, de annál több esetben jégverés. Ezt a Balaton közelsége idézi elő, amely a viharokat magához vonzza, de meg van ellentéte is, óriási vízfelülete a körülötte elterülő hegylécokat, szőlőtelepeket enyhe légáramlatokkal árasztja el. Balaton vízfelülete legtöbbszörre sima és vizének bőséges kvarctartalma van (milliárdnyi apró homokszem uszkál benne), amely visszatükrözi a nap sugarát.

Badacsony szőlőiben termelt borok nem tömegfogyasztásra szánt borok, hanem mint különlegességek, legtöbbszörre palackozva kerülnek forgalomba.

Szőlőterülete nem nagy, kb. 700 kat. hold. Terményeit békeidőben főleg Ausztriába (beleértve Lengyelország megfelelő részét és Csehországot), exportálták. Magas szeszfoka és kiváló zamata miatt házasításra is használták. A badacsonyi szőlők talaja vulkánikus eredetű, tarka homokkő, szőlőművelésre kiválóan alkalmas. A legideálisabban fekvő szőlőhegy Magyarországon.

Szőlőfajtái, a budai zöld, az olasz rizling, a juhfarku: ezek jó peccsenyeborokat adnak. Finomabb fajtái, a kéknyelű, a szigeti, vagy más néven aranyfurmint, a szekszárdi muskotály, a zöld szilváni és az Auvergnas, amely kiváló évjáratban asszúszemképződés esetén kitűnő asszúbor előállítására is alkalmas.

Vörösbort elvéve termelnek, pedig a talajviszonyokat tekintve, kitűnő vörösbort tudnának produkálni. Ezt tapasztalatból tudom. Egy alkalommal, ha jól emlékszem 1908-ban, sikerült néhány hordó piros (siller) bort vásárolnom. Rendkívül finom zamatu, olyan színű, mint a legértékesebb rubinkő, testes, tüzes, bő cukortartalmú bor volt, bátran felvehette a versenyt a legfinomabb Madeirával. A badacsonyi hegy lejtőjén terem a legfinomabb Balatonmelléki bor. Az ottani szőlőbirtokosok szerint, ahonnan a hegy ormán felállított kőkeresztet látni, ott zamatos bor terem. Olyan tüzesek a borok, hogy az ember azon gondolkodik, ha ugyan egy bizonyos mennyiség elfogyasztása után még tud gondolkodni, hogy nem a sátán öntözte-e a szőlőt és attól olyan tüzes a bora.

Badacsony legszebb helyén lakott Kisfaludy Sándor költőnk is, ott írta meg balatoni regéit, Csobáneről, Szigligetiről és Tátikáról és ott írta legszebb lírai költeményeit. A ház még ma is fennáll és benne kegyelettel őrzik Kisfaludy relikviáit.

AZ OTTHON

Otthonunk könyvtárának

alapjait vetette meg Palkovics Ede, m. kir. kormányfőtanácsos, ipartestületünk tiszteletbeli alelnöke, a „Bibliothek der Unterhaltung und des Wissens“ című gyűjtemény 51 becses kötetével, amelyet az Otthonunk leendő apoltjainak küldött.

Az Otthon épületének rendbehozása elkészült, sőt bebútorozása is majdnem teljes s az első nagyobb könyvadománnyal apoltjaink szellemi szórakozásának lehetősége is megvan már.

Amidőn a könyvekért köszönetet mondunk, kérjük tagtársainkat, hogy fölösleges jó könyveik átadásával szaporítsák meg a nemes és hasznos szórakozásnak ezen eszközeit.

Ujabb adományok az Otthon céljaira.

Lapzártáig az alábbi adományok érkeztek az Otthon intéző bizottságához:

Keszey Vincéné	2000.—
Konkoly Samu	10.—
Ascher Sándor Debrecen	10.—
Tschida István (Sopron)	10.—
Pelzmann Gyula	100.—
Rumpa Ferenc	100.—
Mitrovácz Adolf	50.—
Bäcker János	10.—
Jajczay Nándor	50.—
Kuncze Ödön	30.—
Nagy Zsigmond	10.—
Törley József 8000 pengős adomá- nyának második részlete	1000.—
Gottler László	50.—
Babicz Gyula	50.—
Kregecz Ágost (Villány)	13.—
Geller Mihály	5000.—
Erber János	100.—
Keszey Vince	59.42
Kodra Károly	200.—

Démusz János alelnök az Otthon részére följánlott egy teljes szobaberendezést: 4—5 ágyat, teljes felszereléssel, szekrényeket, stb. Megkérte Keszey Vincét, az Otthon bizottság elnökét, hogy saját belátása és a szükséghez képest számlájára szerezze be mindezeket.

Őszinte hálával köszönjük ez adományokat!

HIVATALOS ÜGYEK

Szerkeszti: Hucskó Mihály titkár.

Az előljáróságunk ülését

folyó évi október hó 2-án tartotta Keszey Vince elnökléte alatt. Miután az elnök üdvözölte a szép számban megjelent előljárósági tagokat, az ülést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésére felkérte Téglássy Ernő titkárt, hitelesítésére Potzmann Mátyás és Kapeller Mihály előljárósági tagokat. Az ülés folyamán tudomásul szolgált a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter úrnak 63.018/1928. N. M. M. számú rendelete a községi és körorvosoknak a tanoncül szerződő gyermekek, illetőleg fiatalok részére kiállítandó hatósági orvosi bi-

Szakiskolánk továbbképzőtanfolyamára bárki beiratkozhat!

zonyítvány kiállítási díjának megállapításáról.

Bejelentésre került a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara átirata, amelyben értesíti ipartestületünket a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr megbízásából, hogy 1928 november 3-tól november 11-ig rendezik meg a „Magyar Het“-et. Az akció közvetlen célja a magyar ipari és mezőgazdasági termelés fokozottabb pártolása.

Sturza Károly a kontárok ellen szólalt fel, akik iparunkat teljesen elözönlötték, főképp pedig a tejivók ellen, amelyek a legteljesebb vendéglői üzemet folytatják; az elnökség hathatós közbenjárását kéri ezen káros jelenség megszüntetésére.

Winkler Antal javasolta, kerestessék meg a pénzügyigazgatóság oly értelemben, hogy az italmérési engedélyek kiadása után a kérelemhez mellékelte eredeti okmányokat szolgáltatassa vissza a kérelmező félnek.

Több kisebb ügy elintézése után az ülés véget ért.

A szállodai szakosztály ülése.

Ipartestületünk szállodai szakosztálya f. é. szeptember 19-én tartotta ülését *Palkovics* Ede m. kir. kormányfőtanácsos elnöklete alatt. Miután az elnök üdvözölte a megjelenteket, az ülést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésére felkérte *Téglássy* Ernő titkárt, hitelesítésére *Németh* Aladár és *Klein* Dezső szakosztályi tagokat. A napirend tárgyalásának megkezdése előtt *Palkovics* Ede m. kir. kormányfőtanácsos, elnök, bejelentette, hogy *Lehner* Oszkárnak, a bécsi Imperial-nagyszálloda vezérigazgatójának és az Internationaler Hotel Direktoren Kurs elnökének alapítványára pályázó hat növendéket, bejelentésünk alapján, örömmel felvette a bécsi igazgatóság. A növendékek október 5-én utaznak fel Bécsbe, mert október 7-én a kurzus megkezdődik. Tudomásul szolgált *Szabó* Imrénének, a szállodai szakosztály elnökének indítványa, Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának működésével kapcsolatban. *Németh* Aladár, a Pester Lloyd Hotelanzeiger rovatára hívta fel a szakosztály figyelmét, amely a szállodák között a hirdetésben éles megkülönböztetéseket tesz annak dacára, hogy a hirdetéseket az idegenforgalmi hivatal adja le. A szakosztály egyhangúlag elhatározta, hogy a könnyen tévedésbe ejtő hirdetés-szöveggel kapcsolatosan az illetékes helyen lépéseket tesz. Tudomásul szolgált a *Szállodások és Vendéglősök Otthona* intézőbizottságának megkeresése az Otthon támogatása ügyében. A szakosztály elhatározta, hogy szeptember 26-án, szerdán délután propaganda kirándulást rendez Pécelre, az Otthon megtekintése céljából. A továbbiakban a szakosztály elhatározta, hogy a várossal meghosszabbítja, 1929 április 15-ig, a katonai tiszti beszállásolásra vonatkozó szerződését. *Keleti* Károly szakosztályi tag indítványára elhatározta még azt is a szakosztály, hogy egy bizottságot küld ki, amely a szállodás iparban meg fogja állapítani a tisztességtelen verseny megakadályozása céljából azokat a határokat, amelyekig a hirdetések tekintetében a szállodák elmehetnek. Több kisebb ügy elintézése után az ülés véget

A Frommer-tank szabad használata

tárgyában ankét volt a kereskedelemügyi minisztériumban *Palkovics* Ede kormányfőtanácsos, *Démusz* János és *Patat* Lajos kartársaink részvételével. A vita főképpen akörül folyt, hogy a Frommer-tank használatához szükséges-e külön 12 négyzetméteres terület vagy sem? A kérdést a minisztérium hivatalos szakértője döntötte

el, aki szerint a Frommer-tank tartályán elegendő a biztosító, mert feltéve azt az esetet, hogy minden biztosítószelap valamilyen rendkívüli esetről kifolyóan felmondaná a szolgáltatást, úgy a legvégső esetben is a tartály, a nagy nyomás következtében, lassan-lassan repedne el és ezáltal az veszélytelenné válnék.

Kartársaink és a szakértő véleményei alapján az elnöklő dr. *Venczell* Tibor min. o. tanácsos úgy határozott, hogy a miniszter úrnak a Frommer-tank használatának engedélyezését fogja javasolni, valamilyen minimális használati terület kikötésével.

ADÓKÖZÖSSÉG

Adóközösségünk új csoportjába

lassan bár, de elég szép számmal jelentkeznek az ipartestület tagjai. A jelentkezés előmozdítása céljából az ipartestület összes tagjainak külön-külön felhívást küldtünk. Mindamellet soha nem mulasztjuk el a kínálkozó alkalmat, hogy tagtársainkat belépésre invitáljuk, *mert mindaddig, amíg a pénzügyminisztériumnak a jelentkezők névsorát nem kell beadnunk, elfogadjuk a jelentkezéseket.*

Ismételten és nyomatékosan fölhevjuk az ipartestület tagjait, ha kevesebb fényűzési és forgalmi adót akarnak fizetni, ha üzleti munkájukat, bevételeiket hatósági ellenőrzéstől mentesíteni akarják, siessenek a belépőnyilatkozatot aláírni, nehogy úgy járjanak, mint számosan az első csoport alakulásakor, hogy akkor jelentkeztek belépésre, mikor már késő volt és így elestek az adóközösség által nyújtott kedvezménytől és védelemtől.

Tehát mindenki saját jól fölfogott érdekében mielőbb jelentkezzen az ipartestület irodájában, ahol a szükséges fölvilágosításokat megkapja és a belépőnyilatkozatot aláírhatja.

Bandl Ferenc, elnök.

A városi pezsgőadó eltörlése

alkalmával a miniszteri rendelet mindenkit arra kötelezett, hogy pezsgőkészlete után 10%-os fényűzési adót fizessen.

Minthogy a miniszteri rendeletnek az adóközösség tagjaira való kiterjesztését jogtalanának tartottuk, annak idején beadványban kértük a pénzügyminisztériumot, hogy az adóközösség tagjai által befizetett, sok esetben végrehajtott fényűzési adónak visszafizetését rendelje el.

Ezen kérésünk fölött még nem döntöttek, azonban mihelyt döntés lesz, érdekelt tagjainkat értesíteni fogjuk. Abban a nem várt esetben, ha a döntés kedvezőtlen lenne, az adóközösségi tagok érdekeinek védelmében ez ügyet tovább visszük a közigazgatási bírósághoz. Ennek előkészítése céljából fölkerjük mindazon tagtársainkat, akik készleteik után a 10%-os fényűzési adót akár önként, akár végrehajtás útján befizették, a befizetés, illetőleg a végrehajtás alapját képező jegyzék másolatát, azt, amelyen készleteiket a városi adóhivatalba bejelentették és, amelyen a fizetendő fényűzési adót kivetették, az adóközösség irodájába megküldeni szíveskedjenek.

Bandl Ferenc.

Minél nagyobb számban legyünk a Szövetség nagygyűlésén!

Glück Frigyes nagy bronzplakettjét,

amelyet elismerése és tisztelete jeléül 70. születésnapja emlékére a Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége Csillag István szobrászművésszel készíttetett (l. képét lapunk új folyamának 3. számában) a Szállodások Nemzetközi Egyesülete kölni székházának tanácskozótermében helyezték el.

Glück Frigyes, m. kir. kormányfőtanácsos, aki a kölni nemzetközi egyesület felügyelőbizottságának nemesak tevékeny tagja, hanem az egyesület tiszteletbeli tagja is, ilymódon, ha képletesen is, állandóan látható lesz a kölni tanácskozóteremben. Amint a kölniek a plakett elhelyezésekor mondták: Glück Frigyes plakettje mindenkor hálával fog emlékeztetni a mi nagyrabecsült tiszteletbeli tagunkra, nagy érdemeire és az 1926. évi nagysikerű és fényes budapesti közgyűlésünkre.

Szüret.

A szüret országszerte megindult, a nagy szárazságot követő eső a bogyókat sok helyen megrepesztette és a legtöbb helyen rothadás lépett fel. Az árak nincsenek még kialakulva. Must 30—70 fillér között mozog. Hordóhiány nincs.

A termés eredményét illetőleg különböző verziók keringenek, a vérmes remények, amelyek rekordterméssel számoltak, megcsökkentek, de azért jó közepes terméssel számolnak. A termelők máris félnek, hogy borukat nem fogják tudni értékesíteni, mert kivitelre nem igen számítanak.

Erre vall az az idegesség is, amely utóbbi időben a Borászati Lapok hasábjain nyilvánul meg. Folyton a vendéglősöket és koreszmárosokat szidják, mondván, hogy azért nincs fogyasztás, mert nagy haszonnal drágán mérik a bort.

Ezideig az volt a baj, hogy nem volt termés, most az a baj, hogy van termés. Megnyugtathatjuk a szőlősgazdákat tisztelt elnökét, hogy amint a termelői árak csökkenni fognak, abban az arányban a kimérők árai is lemorzsolódnak. Olyan nagy küzdelem folyik a kenyérért, hogy amint arra alkalom nyílik, megindul a verseny a kimérők között, minden italmérési engedély szaporítása nélkül is.

Ez természetes folyamat. Ha bő a vásáron a felhajtás, felhozatal, a kínálat, árak csökkenését vonja maga után.

Ami a bor fogyasztási adóját illeti, félünk, hogy úgy fogunk járni, mint Arany János Péter és Pálja a fülemüle füttyével, vagy mint az a két szomszéd paraszt, aki azon perlekedett, hogy kié a tehén, mely a végén a fiskálisé lett.

Velünk lehet polemizálni, de csak tárgyilagosan. Sértő kifejezésekre, mint pl. „kapzsi kufárok“, „árdrágító kimérők“ nem reagálunk.

Más hangokat méltóztassék használni, ha az az óhaj, hogy megértsük egymást. Annak a régi romantikus világnak már lejárt az ideje, amikor fokossal kényszerítették az árendás zsidót arra, hogy féllábon táncoljon. Mi éppen olyan becsületes és egyenjogú polgároknak érezzük és tudjuk magunkat, mint bárki más.

Petrányi Ferenc.

A balatoni fogas

néven nem szabad más vizből származó fogast föltálatni. — Ugyanis a kereskedelemügyi miniszter megállapította, hogy a „fogas“ elnevezést kizárólag a Balatonból származó *Lucioperca Sandra* példányokra korlátozni nem lehet s a más vizekben tenyésztett ilyen halfajta is jogosan jelölhető a „fogas“ névvel. Ezeknek a halaknak e megjelöléssel való forgalombahozatalát nem lehet megakadályozni, csupán „balatoni fogas“ként nem szabad árusítani.

A „balatoni fogas“-nak ezt a védelmét a tisztességtelen versenyről szóló 1923. V. tc. 2. és 16. §-ai biztosítják, amennyiben valaki a kelendőség fokozására pl. a más vizből való fogast „balatoni fogas“ gyanánt hozná forgalomba, szédelő feldicsérésért mind magánjogi, mind büntetőjogi felelősségre vonható.

Adható-e falatozóiparra iparigazolvány?

A soproni Kereskedelmi és Iparkamara szakvéleményében megállapította, hogy a falatozó iparág alatt tulajdonképpen büfféüzletág értendő. A büffé szót pedig az érvényben lévő kereskedelmi miniszteri rendelet értelmében csakis vendéglők megjelölésére lehet használni, mégpedig a vendéglő szóval kapcsolatosan (Büffé-vendéglő, vagy vendéglő-büffé) és minthogy azoknál az iparoknál, melyek a törvényben meg vannak nevezve, az ipart iparigazolvány, illetve iparengedély szövegében a törvény által használt megjelöléssel kell feltüntetni, az új ipartörvény pedig a bejelentéshez és engedélyhez kötött iparok között megnevezi a vendéglősipart; a falatozó-ipar gyakorlására szóló iparigazolvány kiállításának törvényes alapja nincsen.

Magyar étlap Londonban.

A Themse partján ép úgy, mint más nagy metropolisokban is, a magyar borok rendszeres exportációjával párhuzamban feltűnően erős tempóban terjed a magyaros ételek kereslete. Az előkelő budapesti éttermek konyháinak nem egy hírneves munkása kapott a vezető európai városokban kitűnő állást, mert most már nem érik be az ottani étlapokon szereplő eltorzított magyar ételnevekkel, hanem tényleges és valóságos magyar étkeket követelnek és szeretnek. Ime újabb bizonyossága annak, hogy ahol a szakma legjobbjai áldozatokat hoznak a magasabbrendű szakoktatás érdekében, ott az eredmények nem maradhatnak el. Így volt ez a vendéglősiparban, amelyben akadtak Glück Frigyesek, Palkovicsok és Gundelek, mindmegannyi apostola a magyar munka, a magyar izlés győzelmének. (Pesti Napló.)

Házasság.

Bánó Dezső, m. kir. kormányfőtanácsos, a balatonfüredi fürdő vezérigazgatójának Erzsike lányát f. é. október hó 14-én vezette oltárhoz dr. Somogyi László.

Halálozás.

Özv. Korl Istyánné, sz. Schiff Anna, f. é. október hó 4-én hosszú szenvedés után 52 évében elhunyt.

Klubhelyiséget és klubvendéglőt

keres a Belvárosban az Orsz. Rákóczi Szövetség és a vele társuló négy másik kurueszellemű társadalmi egyesület. Ajánlatokat sürgősen kéri dr. Dajka András ny. rendőrkapitány. II., Filler-u. 52.

Előfizetési díj: egy évre 20 pengő, segédeknek, taulóknak 10 pengő.

Budapesti Jégárusító

RT.

VII., NAGYDIÓFA UCCA 3. TELEFON: JÓZSEF 322-04.

**Szállít minden mennyiségben
vidékre is műjeget.**

HERCEG WINDISCHGRÄTZ LAJOS

borpincészetel és Tokaj
Bortermelő Reszvény-
Társaság

SÁROSPATAK TOKAJ BUDAFOK

Központi iroda: Budapest, IV., Váci ucca 27-33.
Telefon: 56-20.

Jánoshalmi saját termésű boraim

vagon és kisebb tételekben választva fok vagy egységes
árban eladó. A borok zöldfehérek, palackképesek, ó bo-
rok is vannak 4-7 fillérig maligán fokokint.

Szuhanek Sándor Jánoshalma, Bácska.

Az Első Dunagőzhajózási Társaság 1929. január
hó 1-től esetleg már előbb is, *bérbe adja a pécs-
bányatelepi „Ezeréves gesztenyefához“ címzett
vendéglőjét, amelyhez a bányatisztviselői kaszinó
is tartozik.* Pályázatok október hó 20-ig „Bánya-
gondnokság Pécsbányatelep“ címre küldendők,
ahol a részletes feltételek megtudhatók. Csak tel-
jesítőképes szakemberek pályázhatnak.

KISS ÖDÖN

SZÜCS- ÉS SZŐRMEÁRUK

Budapest, VI., Andrásy ut 10. szám.

ELADÓ

egy alig használt 60 személyes angol porcellán szerviz
és 60 személyes ezüst-alpaca evőeszköz. Telefon: Aut.
280-25.

Szombathely várostól 3 kilométerre, országút mel-
lett, a jó forgalmú „Hatlábú“ csárda, a mellette
elterülő 16 magyar hold kitünő minőségű szán-
tófölddel, esetleg kevesebb szántófölddel is, legel-
tetési joggal együtt bérbeadó, vagy örökáron el-
adó. Nagyon alkalmas sertésstenyésztésre, tejgaz-
daság létesítésére, kertészetnek. Felvilágosítást
ad Horváth Gyula ig. tanító Olad. Szombathely
mellett.

Főzőedény vásárlásnál kérje mindenütt a világ-
hírű szavatolt **tűz és saválló**

„SPHINX“-edényt

Főlerakat nagyban: **Holbik István** Bpest, Király u. 96.

„THONET-MUNDUS“

EGYESÜLT MAGYAR HAJLÍTOTT FABUTOR-
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST

IV., VÁCI UCCA 11/a.

Hajlított fabutorok

kávéházak, vendéglők, szállodák számára,
közismerten legelsőrendű kivitelben.

 **Püspöki uradalmi
bérpince r.t. Vác**
Központi iroda: Budapest V. Zrínyi-u.7.
Telefon: 134-90, 219-40.
Magyar palackos-bor különlegességek.

SZENT ISTVÁN PORTER SÖR

A POLGÁRI SERFŐZDE

PÁRATLAN KÜLÖNLEGESSÉGE

Kiadja: a Bpesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete. Felelős kiadó: Kutassy Lajos.

PALUGYAY borok és pezsgők

Pincészet: **BUDAFOK**

Telefon: József 336-72.

Közp. iroda: **Bpest, VI., Andrassy út 5.** Telefon: Teréz 212-83, Teréz 292-19.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Borpincészete

Fajborok, tömegborok, csemegeborok hordótételekben.

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY UCCA 29.

Telefon: Aut. 115—57.

BUDAFOK, PETŐFI ÚT 40. SZÁM.

Telefon: József 306—67.

Ajánlja kiváló söreit:

Király sör
Kivíteli
márciusi sör
Korona sör
Bajor sör
Dupla
márciusi sör

DREHER ANTAL SERFŐZDÉI RT.

BUDAPEST—KŐBÁNYA

Telefon: József 358—10 és József 358—11.

Különlegességek:

Exelsior tápsör
(sötét)

Szt. János sör
(világos v. sötét)

Carneval sör
(sötét)

SCHAUMBURG LIPPE HERCEGI
Palackborok VILLÁNY Pezsgők

V., BÉLA UCCA 8.

TELEFON: 152-80.

Cifka József pincegazdasági cikkek
szaküzlete

BUDAPEST, V. KER., VILMOS CSÁSZÁR ÚT 48. SZ.

Borszívattyúk, szűrőgépek

és az összes borkezelési anyagok. Tel.: T. 228-92.

Vendéglői berendezések,

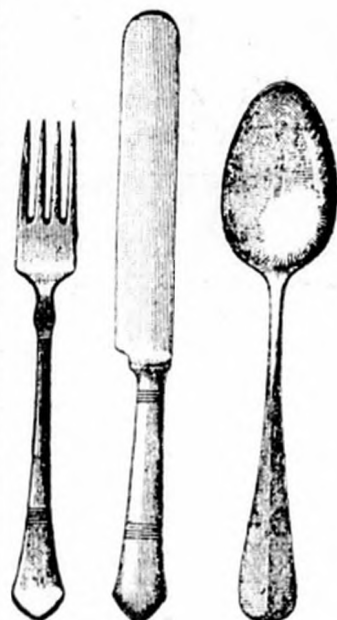
Evőeszközök, alpakka és chinaezüst áruk, **billiárdok**, asztalok, székek, új és **használt** a legolcsóbb áron.

Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

Vétel és eladás.

FRIED
ZSIGMOND ÉS FIA
Budapest, Király-u. 39.

Ezüstözést, alpacca javítást vállalunk.

ALAPITTATOTT 1826.

Haris, Zeillinger és Társa

vászonkereskedők

a „Kék csillag”-hoz.

Budapest, IV., ker. Váci ucca 16. szám.

Nagy választék vászon asztalnemű, törülköző és törülőkben, szállodák éttermek és kávéházak részére.

Telefonszám: Aut. 836—70.

Jászberényi Bortermelők Első Pinceszövetkezete mint Rt.

Sajáttermésű prima olcsó fajborait minden mennyiségben szállítja.

Megrendeléseket elfogad.

Merkantil-nyomda (Havas Ödön) Budapest, VIII., Hunyadi ucca 43.